

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

КАФЕДРА МІЖНАРОДНОГО ТА ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПРАВА

МІЖНАРОДНИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ

**«ВСТУП УКРАЇНИ, РЕСПУБЛІКИ МОЛДОВА ТА ГРУЗІЇ ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ»**

**Збірник матеріалів Міжнародного круглого столу
(м. Одеса, 5 березня 2024)**

2024

УДК 341.174 (477+478+479.22)(049.2)

Друкується за наказом виконуючого обов'язки ректора Національного університету «Одеська юридична академія» М. Р. Аракеляна (наказ № 503-44 від 04 березня 2024 року).

Відповідальний редактор – президент Національного університету «Одеська юридична академія», академік НАПрН України, академік НАПН України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України **Ківалов С. В.**

Заступник відповідального редактора – проректор з наукової роботи Національного університету «Одеська юридична академія», доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України **Аракелян М.Р.**

Укладачі:

Бехруз Хашматулла Набієвич – завідувач кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА», доктор юридичних наук, професор.

Фасій Богдан Володимирович – декан факультету судового та міжнародного права НУ «ОЮА», кандидат юридичних наук, доцент.

Дронов Владислав Юрійович – доцент кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА», кандидат юридичних наук.

Гриб Анна Миколаївна – доцентка кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА», кандидатка юридичних наук.

Жакун Маргарита Юріївна – аспірантка кафедри міжнародного та європейського права НУ «ОЮА».

Матеріали видано в авторській редакції. Повну відповідальність за достовірність та якість поданого матеріалу несуть учасники конференції.

Адреса редколегії:

Національний університет «Одеська юридична академія», кафедра міжнародного та європейського права, місто Одеса, 65009, Фонтанська дорога, 23.

Тел. +38 (048) 719 86 85

Вступ України, Республіки Молдова та Грузії до Європейського Союзу: сучасні виклики. *Міжнародний круглий стіл. 05 березня 2024 року, м. Одеса: збірник матеріалів конференції. Одеса. 2023. 130 с.*

© НУ «Одеська юридична академія»

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	6
Бехруз Хашматулла	
Україна та Європейський Союз: основні етапи на шляху до вступу	8
Аракелян Мінас	
Правоохоронна діяльність в євроінтеграційних процесах України	12
Чорний Іон	
Шлях республіки Молдова до ЄС: історія, перепони, сучасний стан та перспективи	15
Берекашвілі Торніке	
Європейська інтеграція Грузії: виклики, досягнення та перспективи	19
Пилипенко Володимир	
До питання ратифікації Україною Римського Статуту міжнародного кримінального суду як важливої передумови вступу до Європейського Союзу	23
Харитонов Євген, Харитонova Олена	
Проблеми оновлення цивільного законодавства України та Республіки Молдова на шляху до ЄС: мета – спільна, завдання – різні	27
Сурілова Олена	
Україна, Молдова, Грузія на шляху до ЄС: передумови та перспективи	32
Туляков Вячеслав	
Жертви кримінальних правопорушень у європейському правовому полі	36
Voitovych Pavlo	
State policy in the sphere of informational rights protection on the way to european integration	41
Kuzmin Eduard	
EU enlargement and the association trio: mapping the boundaries of security metamorphosis	44
Авдєєва Галина	
Проблеми гармонізації законодавства України у галузі судової експертизи до права ЄС	47
Мануїлова Катерина	
Вступ України в Європейський Союз на тлі російської агресії	51
Дронов Владислав, Федорова Тетяна	
Право на доступ до інформації за законодавством Республіки Молдова та стандарти Європейського Союзу	54
Канєнберг-Сандул Оксана	
Перспективні можливості кандидатства України у члени Європейського Союзу	56

БЕРЕКАШВІЛІ ТОРНІКЕ

Генеральний консул Грузії в Одесі

ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ГРУЗІЇ: ВИКЛИКИ, ДОСЯГНЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

14 грудня 2023 року Рада Європейського Союзу офіційно визнала Грузію кандидатом на членство в Європейському Союзі (ЄС). Цей рішучий крок свідчить про новий етап у взаємовідносинах між Грузією та ЄС, підкреслюючи важливість та перспективи подальшого розвитку партнерства. Для Грузії ця подія має вирішальне значення, оскільки вона свідчить про рішучість країни у підтримці та розбудові тісних та стратегічних зв'язків з ЄС.

Однак процес європейської інтеграції Грузії не був безперечним. Стрімкий розвиток політичних, економічних та соціокультурних змін у країні супроводжувався численними викликами, які вимагають ретельного аналізу. Саме тому це дослідження спрямоване на розгляд викликів, досягнень та перспектив, пов'язаних з процесом європейської інтеграції Грузії. Через аналіз політичного, економічного, соціального та культурного контексту розвитку країни з моменту початку дії Європейської політики сусідства (ЄПС) і до отримання статусу кандидата на вступ я спробую відобразити глибину та ширину зусиль, необхідних для досягнення успішної інтеграції Грузії в європейське співтовариство[1].

Розпочинаючи з ЄПС, варто зазначити, що вона визначає контекст та основні принципи співпраці між ЄС та сусідніми країнами, що є важливим для розуміння процесу інтеграції та визначення можливих викликів та перспектив цього процесу[1]. Новий підхід ЄС до сусідніх країн відображений в ЄПС є стратегічним інструментом для встановлення партнерських відносин з новими незалежними державами Східної Європи. В рамках цієї політики було укладено угоди про партнерство та співпрацю, зокрема, з Грузією. Ця програма спрямована на зближення країн-партнерів з ЄС шляхом проведення широкомасштабних реформ.

У 2006 року було опубліковано спільну заяву з узгодженим планом дій Грузії – ЄС у рамках ЄПС[1]. Цей план було офіційно схвалено на засіданні Ради співробітництва ЄС – Грузії. І вже у травні 2010 року в доповіді ЄС про хід виконання Грузією зобов'язань, взятих у рамках Плану дій ЄПС, було заявлено, що Грузія досягла прогресу у таких питаннях, як верховенство закону, реформування судової системи, боротьба проти корупції, доступність торгівлі та покращення бізнес-клімату в країні. Однак відзначалася необхідність

продовження демократичних реформ та зміцнення демократичних інституцій, зокрема з погляду політичного плюралізму та свободи ЗМІ.

Наступним важливим етапом в процесі інтеграції було започаткування ЄС програми східного партнерства (СП) - ініціатива, спрямована на поглиблення співпраці між ЄС та країнами СП, а саме Грузією, Молдовою, Україною, Вірменією, Азербайджаном та Білоруссю. Головною метою СП є сприяння політичному та економічному інтегруванню цих країн з Європейським Союзом[2].

Проект передбачає створення форуму для діалогу та співпраці у сферах торгівлі, економічної стратегії, угод про подорожі та інші питання між ЄС та країнами-учасницями. Основний акцент робиться на сприянні встановленню спільних цінностей демократії, процвітання, стабільності та розширенню співробітництва. Східне партнерство є важливим кроком у зміцненні відносин між ЄС та його східними сусідами, сприяючи їхньому розвитку та консолідації демократичних процесів.

Угода про асоціацію між ЄС та Грузією є ключовим документом, що визначає стратегічне партнерство та співробітництво між сторонами[3]. Вона стала результатом довготривалих переговорів та визначила новий етап у відносинах між ЄС та Грузією. Угода передбачає глибоку та широку інтеграцію Грузії до європейського політико – правового простору, сприяючи гармонізації законодавства Грузії та модернізації економіки. Ратифікація Угоди відбулась 18 грудня 2014 року коли Європейський парламент ухвалив відповідну законодавчу резолюцію, варто зазначити, що це відкрило нові можливості для співпраці та розвитку як для Грузії, так і для Європейського Союзу[4]. Варто підкреслити той факт, що кожний етап співпраці визначає конкретні цілі та реформи, до досягнення яких зобов'язується Грузія, зокрема у питаннях верховенства права, боротьби з корупцією, покращення бізнес-клімату та створення умов для стабільного економічного розвитку. Ці заходи спрямовані на підвищення якості життя громадян та на зміцнення демократії та правової держави. Реформи, що відбуваються в Грузії, викликають науковий інтерес серед вчених через інноваційний підхід до розв'язання економічних, політичних та соціальних проблем. Грузія в останні роки стала об'єктом вивчення для дослідників з різних галузей науки, які цікавляться досягненням в процесі реформування.

Не можу також оминати реформу судової системи Грузії, під час цього процесу були проведені інституційні зміни, оновився судовий апарат та Вища Рада юстиції, був створений суд присяжних. І хоча процес змін ще продовжується, продуктивність реформ є досить високою і вже можливо виділити певні досягнення: Запроваджена вертикальна судову систему із чітким розмежуванням

компетенції між судами різних інстанцій; створені інститути, які дозволяють судовій владі самостійно здійснювати управління без участі виконавчої та законодавчої влади; започаткована досить прозора система відбору та підготовки кандидатів у судді, підвищення кваліфікації суддів; інформатизовано усе судово провадження; підвищен рівень комунікації між суддями, засобами масової інформації та громадськістю в цілому

Реформа прокуратури в Грузії є своєрідною візитною карткою реформ, цей орган історично асоціюється з корупцією та свавіллям у багатьох пострадянських країнах, тому успішна реформа в цій сфері мала велике значення. В рамках реформи збільшено контроль апарату Генерального прокурора над діяльністю попереднього слідства для зменшення фактів порушення прав людини. Також зменшено строк попереднього слідства з 9 до 4 місяців та строк тримання під вартою з 24 до 12 місяців. Принципи діяльності прокуратури Грузії включають законність, повагу до прав громадян і юридичних осіб, професіоналізм і компетентність, об'єктивність і неупередженість, політичний нейтралітет. Дуже приємно усвідомлювати той факт, що Україна використовує досвід Грузії в процесі реформування прагнучі змінити своє життя та впроваджуючи нові механізми, які підсилюють боротьбу з корупцією на усіх рівнях.

Впродовж останніх років Грузія досягла значних успіхів у виконанні реформ, спрямованих на наближення до стандартів ЄС. Однак, процес реформування не завершений, і мною було зазначено лише частини вдалих реформ і тому я хочу наголосити, що також важливо продовжувати наукові дослідження для подальшого прискорення інтеграційного процесу. Проведення додаткових досліджень дозволить ідентифікувати ключові аспекти, які потребують удосконалення, та забезпечить швидке наближення Грузії до членства в ЄС.

Отримавши статус офіційного кандидата на вступ до ЄС, країна продемонструвала свою відданість європейським цінностям та реформам. Майбутні перспективи Грузії в європейській інтеграції є обіцяючи ми [5]. Країна зосереджується на виконанні умов для отримання членства в ЄС, зокрема, на підвищенні демократії, правової держави та економічних реформах. Західні партнери підтримують Грузію в цьому процесі, відкриваючи нові можливості для співпраці та розвитку. Паралель із Україною та Молдовою підкреслює важливість підтримки та спільних зусиль у реалізації цілей європейської інтеграції, що створює позитивний прецедент.

Література

1. European neighbourhood policy. URL: https://neighbourhood-enlargement.ec.europa.eu/document/download/d4027423-cdae-4f4d-b542-cfd5d04fe826_en?filename=joint-communication_review-of-the-enp.pdf
2. Joint Declaration of the Prague Eastern Partnership Summit. URL: https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/er/107589.pdf
3. Association agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Georgia, of the other part. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0830\(02\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=CELEX:22014A0830(02))
4. European Parliament legislative resolution of 18 December 2014 on the draft Council decision on the conclusion, on behalf of the European Union, of the Association Agreement between the European Union and the European Atomic Energy Community and their Member States, of the one part, and Georgia, of the other part (09827/2014 – C8-0129/2014 – 2014/0086(NLE)). URL: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2014-0111_EN.html
5. European Council conclusions, 14 and 15 December 2023. URL: <https://www.consilium.europa.eu/media/68967/europeanCouncilconclusions-14-15-12-2023-en.pdf>